

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Merike Saks
Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 04.12.2025 nr 13-2.1/5249-1

Meie 31.12.2025 nr 2.2.-1/25/49-2

Puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramine

Andmekaitse Inspektsioon (AKI) menetluses on Rahandusministeeriumi taotlus uuringus „II sambast enne pensioniiga raha väljavõtmise mõjude analüüs“ isikuandmete töötlemiseks andmesubjekti nõusolekuta.

Tutvunud teie taotlusega, palun taotlust täiendada vastavalt alljärgnevale:

1. Rahandusministeerium on taotluse punktis 4 välja toonud, et on juba teinud sarnase uuringu „II sambast enne pensioniiga raha väljavõtmise mõjude analüüs“ (AKI otsus 2.2.-1/25/16-4), mille tulemusena selgus, et mõjuanalüüsi tuleks teha põhjalikumalt ning kaasata juurde täiendavaid andmeid. Kuigi varasem uuring ja käesolev uuring käsitlevad sama valdkonda, on tegemist siiski erinevate eesmärkide täitmiseks läbiviidavate uuringutega ning nende eristamiseks soovitab AKI kaaluda uue uuringu pealkirja muutmist. Kuivõrd ka andmesubjekte tuleb andmetöötlustest teavitada, tekitaks kahes identse nimetusega uuringus andmete töötlemine ja sellest teavitamine põhjendamatut segadust.
2. Taotluse punktis 4 on välja toodud uuringu eesmärk ja uurimisküsimused, millele soovitakse vastata punktis 9.1. loetletud andmeid kasutades. Isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) art 5 lg 1 punkti c) kohaselt peab andmetöötlus vastama võimalikult väheste andmete kogumise nõudele, st andmeid töödeldakse ainult sellises mahus, mis on minimaalselt vajalik konkreetse eesmärgi täitmiseks. AKI palub uuringu eesmärgi arvestades kriitiliselt hinnata kogu andmekoosseisu vajalikkust, näiteks Maksuameti andmestiku ja kinnistusraamatu andmestiku ulatuse osas.
3. Eelneva punkti jätkuks toob AKI seoses kinnistusraamatu andmetega välja olulise probleemi kavandatud andmetöötlustes. Taotluses on selgitatud, et isikuandmeid töödeldakse pseudonümiseeritult, st erinevate andmekogude andmete sidumiseks kasutatakse Sotsiaalkindlustusameti poolt isikukoodide põhjal genereeritud unikaalsete koodidega andmebaasi. Kvantitatiivanalüüsi viib läbi volitatud töötleja, kes seob erinevate registrite andmestikud kokku UID abil ja isiku otsest tuvastamist võimaldavaid andmeid (nimi, isikukood) talle ei edastata. AKI juhib tähelepanu, et kinnistusraamatu andmestikus sisalduvad muu hulgas kinnistu number (registriora number) ja katastritunnus. Eestis kehtib kinnistusraamatu avalikkuse põhimõte, mis tähendab, et igaüks võib kinnistusraamatust saada teavet kinnisaja omaniku, koormatiste jms kohta. Kinnistusraamatust saab nii kinnistu numbri, kui katastritunnuse põhjal teha päringu omaniku andmete saamiseks. See tähendab, et kinnistusraamatu andmete põhjal on väga

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta

lihtsalt võimalik uuringu liidetud andmestik seostada konkreetse füüsilise isikuga. Seega ei saa kinnisvara omavate isikute puhul lugeda andmeid pseudonüümseteks. Vastutaval töötlejal tuleb hinnata kinnistusraamatu andmete vajalikkust ning tagada uuringus kasutatavate isikuandmete pseudonüümsus.

4. Palun selgitada uuringuandmetike moodustamist. Käesoleva uuringu valim ja registritest võetav andmestik kattuvad suures osas eelmise sarnase uuringu andmetikega (AKI otsus 2.2.-1/25/16-4). Seetõttu palun selgitada, kas käesolevas uuringus kasutatakse eelnevaks uuringuks koostatud andmetikke neid täiendades või koostatakse eraldi andmestikud.
5. Taotluse punktis 10.3. kohaselt kustutab Tallinna Tehnikaülikool isikuandmed hiljemalt 31.12.2027. Andmete selline säilitamise aeg on vajalik poliitikamuudatuste analüüsimiseks, mis võivad tulla 2027. aasta riigikogu valimistest. Sellised poliitilised soovid on juba rahandusministeeriumile teada. AKI selgitab, et isikuandmete töötlemine tuleb lõpetada ja andmed kustutada, kui nende töötlemise eesmärk on saavutatud. Seega, kui taotluse punktis 4 toodud uuringu eesmärk on täidetud, tuleb andmed kustutada, mistõttu palun täpsustada andmete kustutamise aega.
6. Taotluse punkti 11 kohaselt andmesubjekte nende isikuandmete töötlemisest ei teavitata, kuivõrd teavitamine ei ole võimalik/põhjendatud, kuna andmete töötlemine ei kahjusta andmesubjekti huve, sest väljund on teaduslik üldistus. Isikuandmete kaitse üldmääruse üheks oluliseks põhimõtteks on läbipaistvuse põhimõte. Läbipaistvuse tagamiseks tuleb andmesubjekte isikuandmete töötlemisest teavitada vastavalt IKÜM artiklitele 12 – 14 konkreetselt selles uuringus toimuvast andmetöötlustest. Märgin, et taotluses viidatud andmetöötlejate üldised andmekaitsetingimused seda ei kajasta. Üldmäärus küll kehtestab ka andmesubjektide teavitamata jätmise alused, kuid neid saab rakendada pigem erandlikel asjaoludel. Antud uuringu taotluses ei nähtu selliseid erandlikke asjaolusid, mis takistavad isikute teavitamist. Teavitada on võimalik läbi (sotsiaal)meedia, ministeeriumi vm asutuse kodulehe kaudu vms viisil. Seega palun kaaluda andmesubjekti teavitamise võimalusi ja vastavalt sellele taotlust täiendada. Kui leiate, et isegi ka üldine andmesubjektide teavitamine võimalikuks ei osutu, palun seda otsust põhjendada.
7. Palun esitada andmekaitsealane mõjuhinnang või kui seda ei ole koostatud või ei koostata, siis palun seda otsust põhjendada, arvestades isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 35 sätestatuga. Taotluse punktist 9 nähtuvalt on uuringu valimiks, kelle andmeid töödeldakse, kogu Eesti elanikkond vanuses 18-60 aastat, kes olid elus ajavahemikul 2021-2024, kokku orienteeruvalt **800 000 isikut**. Muu hulgas töödeldakse uuringus **rahvuse** andmeid, mis kuuluvad IKÜM art 9 lg 1 kohaselt **eriliiki isikuandmete** hulka, mille töötlemisele kehtivad rangemad nõuded. IKÜM art 35 lg 1 kohaselt peab isikuandmete vastutav töötleja hindama enne isikuandmete töötlemist kavandatavate isikuandmete töötlemise toimingute mõju isikuandmete kaitsele, kui isikuandmete töötlemise laadi, ulatust, konteksti ja eesmärke arvesse võttes tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht. IKÜM art 35 lg 3 loetleb olukorrad, millal andmekaitsealase mõjuhinnangu tegemine on nõutav, mh on hinnangu koostamine kohustuslik, kui toimub füüsiliste isiklike aspektide süstemaatiline ja ulatuslik hindamine, mis põhineb automaatsel isikuandmete töötlemisel, sealhulgas profiilianalüüsil, ja millel põhinevad otsused, millel on füüsilise isiku jaoks õiguslikud tagajärjed või mis samaväärselt mõjutavad oluliselt füüsilist isikut, samuti ka eriliigiliste isikuandmete ulatuslik töötlemine.

Inspektsiooni koostatud isikuandmete töötleja üldjuhendis² on selgitatud, mis on süstemaatiline ja ulatuslik andmetöötlus. Samuti on toodud näiteid suure ohu kohta. Juhendis on viidatud suunistele³, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhinnangut.

² <https://www.aki.ee/isikuandmed/juhendid/isikuandmete-tootleja-uldjuhend>

³ <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236>

Olemasolevast teabest lähtuvalt palun hinnata, kas käesoleval juhul on mõjuhinna koostamine vajalik ja kui on, siis palun see koostada. Kui mitte, siis palun tuua esile sellekohased kaalutlused.

Palun esimesel võimalusel, kuid hiljemalt **12.01.2026** taotluses esinevad puudused kõrvaldada ning täpsustused taotlusvormile sisse viia. **Muudatused palun algtekstist eristada.** Vastus palun saata aadressil info@aki.ee.

Tähtjaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib AKI vastavalt haldusmenetluse seaduse § 15 lõikele 3 jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Suviste
jurist
peadirektori volitusel